

Як бачимо, серед ланцюжків моделей, які відносяться до ядра, спільними для всіх груп текстів є моделі dAN, dNprpN, NprpdN, dNS. Можливо на сполучувальні властивості досліджуваних іменників вплинула прагматика комунікативної спрямованості текстів. Ці високочастотні ланцюжки моделей сполучуваності іменників можна назвати типовими.

Отримані дані підтвердили дію закону переваги, суть якого полягає в тому, що мова віддає перевагу невеликій кількості одиниць, які складають її ядро, тобто той мінімум, який несе максимум функціонального навантаження [2, с. 165]. Із 731 ланцюжка моделей, виділених під час дослідження, до високочастотних відносяться 31 ланцюжок у текстах із харчової промисловості, 24 – у текстах із електроніки, 22 – у текстах художньої літератури та метахудожніх текстах, 21 – у текстах технічних наук, 19 – у драматургічних текстах і текстах із кіномистецтва, 16 – у текстах суспільних наук, 15 – у текстах філологічних наук.

Аналіз типових ланцюжків сполучуваності іменників указує на вірогідність того, що вживаність того чи іншого ланцюжка моделей задається не тільки підмовою, жанром чи стилем, але, можливо, обмежується частотою цієї моделі. Але така гіпотеза потребує спеціального дослідження.

Результати дослідження показали, що розгляд функціонування ланцюжків моделей сполучуваності високочастотних іменників англійської мови потребує максимальної диференційованості, тобто врахування жанру, підмови і функціонального стилю тексту.

Статистичні характеристики ланцюжків моделей сполучуваності відрізняються залежно від тексту. Одним ланцюжкам властива висока частота, тоді як інші характеризуються низькою частотою. Отже, різні ланцюжки моделей сполучуваності мають неоднакове функціонування в різних функціональних стилях, а їхня частота слугує параметром текстів різних функціональних стилів, жанрів і підмов.

Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що в багатомірному просторі драматургічні тексти знаходяться на найбільшій відстані від інших текстів. Середній ступінь їхнього зв'язку з текстами становить 6,4. Тексти з електроніки є центром цього простору. Вони демонструють найменші відстані від інших текстів. Середній ступінь їхнього зв'язку з текстами становить 3,3.

Дані нашого аналізу підтверджують положення семіотичного закону простоти, який стверджує, що чим простішою є одиниця, тим частіше вона вживається.

В одному дослідженні неможливо проаналізувати усі аспекти, пов'язані з вивченням функціонування ланцюжків моделей сполучуваності англійських іменників. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в визначенні особливостей сполучувальних властивостей різних частин мови.

Література:

1. Кучинський Б. Словосполучення VERB + ZU + INFINITIV у німецькій мові / Б. Кучинський // Наукові записки. – Випуск 81 (2). – Серія Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – С. 3–7.
2. Перебийніс В. С. Кількісні та якісні характеристики системи фонем сучасної української літературної мови / В. С. Перебийніс. – К. : Наукова думка, 1970. – 272 с.
3. Таукчі О. Ф. Теоретичні аспекти вивчення іменної дієслівної лексичної сполучуваності в англійській, українській і російській мовах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 «Загальне мовознавство» / О. Ф. Таукчі. – Донецьк, 2006. – 19 с.
4. Helbig G. Deutsche Grammatik / G. Helbig, J. Buscha. – Leipzig : Enzyklopädie – Verlag Leipzig, 1986. – 736 S.

УДК 81'255.4:82-93

Т. В. Миколишена,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

КАТЕГОРІЯ ДИМІНУТИВНОСТІ У ДИТЯЧИХ ТВОРАХ РОАЛЬДА ДАЛА: АВТОРСЬКИЙ ЗАДУМ ЧИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКЕ РІШЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ КАЗКИ «ДЖЕЙМС І ГІГАНТСЬКИЙ ПЕРСИК»)?

Статтю присвячено дослідженню особливостей індивідуального стилю відомого валлійського письменника Роальда Дала, автора численних дитячих творів. Проводиться порівняльне висвітлення специфіки реалізації категорії димінутивності в оригінальному та перекладеному творах.

Ключові слова: димінутивність, зменшено-пестлива лексика, дитячий твір, індивідуальний стиль, художній переклад, ідіостиль перекладача.

DIMINUTIVITY IN ROALD DAHL'S FAIRY TALES: THE AUTHOR'S INTENTION OR THE TRANSLATOR'S APPROACH (A CASE STUDY OF «JAMES AND THE GIANT PEACH»)?

Roald Dahl, an outstanding British novelist and a short story writer, is famous for his peculiar and distinct individual style. Being so popular among young readers, R. Dahl's fairy tales are translated into a number of languages, eagerly discussed and screened. His children's books have unsentimental and macabre mood, contain a lot of darkly comic and grotesque scenarios, including gruesome violence. They typically involve kind-hearted children as opposed to villainous adults. «James and the Giant Peach» features a lonely boy James Henry Trotter who has to live with his horrible aunts after his parents' death. But one day something magical happens and overhauls his whole life. The tale is spiced up with the author's inventive and playful use of language, which is a key element to his writing. One of such elements is the category of diminutivity, which is variously represented in the original text and its Ukrainian translation due to linguistic peculiarities of the languages and mentality differences of the two nations. The analysis of the category of diminutivity shows that the translated work isn't devoid of the translator's subjectivity which doesn't eclipse the author's manner of writing.

Key words: diminutivity, diminutive-hypocoristic words, children's story, individual style, literary translation, translator's idiosyle.

КАТЕГОРИЯ ДИМІНУТИВНОСТИ В ДЕТСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ РОАЛДА ДАЛА: АВТОРСКИЙ ЗАМЫСЕЛ ИЛИ ПЕРЕВОДЧЕСКОЕ РЕШЕНИЕ (НА МАТЕРИАЛЕ СКАЗКИ «ДЖЕЙМС И ГИГАНТСКИЙ ПЕРСИК»)?

Статья посвящена исследованию особенностей индивидуального стиля известного уэльского писателя Роальда Дала, автора множества детских произведений. Предлагается сравнительный анализ специфики реализации категории диминутивности в оригинальном и переведенном текстах.

Ключевые слова: диминутивность, уменьшительно-ласкательная лексика, детское произведение, индивидуальный стиль, художественный перевод, идиостиль переводчика.

Постановка проблеми. Важливе місце у сучасному тлумаченні художнього тексту відводиться особистості його творця. Пильну увагу лінгвістів протягом останніх десятиліть привертає дослідження текстів як втілення індивідуальних картин світу митців слова, оскільки їхні особливості суттєво впливають на подальший розвиток системи виразних засобів відповідної мови. Не залишаються осторонь цього питання і перекладознавці, оскільки головною метою художнього перекладу є відтворення основних рис ідіостилю письменника, що вимагає не лише знання лінгвальних властивостей першоджерела, а й розуміння особливостей концептуальної ідіосфери автора. У цьому контексті важливо виокремити основні риси мовного портрету автора та визначити зв'язок між мовностилістичними особливостями його творів і його світобаченням, що й зумовлює *актуальність* вивчення не лише ідіостилю автора, а й стилю самого перекладача у їхній взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Індивідуальне мовлення відображає мовну картину світу особистості, а дослідження ідіостилю письменника допомагає висвітлити всі грані його мовотворчості. Мовний аспект ідіостилю письменника розкриває індивідуальну неповторність автора у представленій ним вербально-естетичній картині світу. Мовна картина світу, відображена у вербальній тканині художнього тексту, продовжує викликати зацікавлення науковців, які досліджують індивідуальний стиль автора, особливості його світобачення, шляхи досягнення адекватності його відтворення у перекладі тощо. Дослідженню ідіостилю у перекладознавстві присвячені розвідки М. Альошиної, В. Кузурман, С. Курячої, В. Муратової, Т. Некряч, М. Новикової, С. Переплютчикової, Т. Пономарьової тощо.

Метою цієї статті є порівняльне висвітлення особливостей реалізації категорії димінутивності як риси індивідуально-авторського стилю Роальда Дала в оригінальному та перекладеному творах дитячої літератури.

Виклад основного матеріалу. Поняття ідіостилю є однією з домінуючих категорій стилістики. Академік В. Виноградов визначає індивідуальний стиль як «своєрідну, історично зумовлену, складну, але структурно єдину та внутрішньо зв'язну систему засобів і форм творчого мовного вираження» та позиціонує стиль автора як центр лінгвістичного вивчення художньої літератури [1, с. 105]. Поняття «індивідуальний стиль» застосовують насамперед для позначення стилю майстра слова, оскільки письменник виробляє свою особливу мову та має свій власний стиль, який виявляється у мовній специфіці відбору та використанні мовних засобів художнього відображення реальної дійсності, тобто перевазі певних лексичних, морфологічних, синтаксичних, фонетичних і стилістичних засобів.

Індивідуальний стиль є складною багатогранною системою, що не просто включає засоби, якими послуговується автор для вираження своїх ідей, а й способом відтворення реальності такою, якою її бачить автор. Це та сукупність зображально-виражальних засобів, яка виокремлює твори різних авторів, особливо за умови їх закономірного поєднання у художньо-мотивовану цілісність. Н. Фатеева описує ідіостиль як систему характеристик, властивих творам певного автора, яка робить авторський спосіб мовного висловлювання, втілений у цих творах, унікальним [10].

Ідіостиль письменника є найбільш репрезентативним виявом домінуючих особливостей авторської свідомості, де персоніфікуються та інтегруються мовно-виражальні засоби художнього пізнання. Індивідуально-авторське світосприйняття та світовідтворення визначає художньо-образну конкретизацію дійсності, естетичну функцію мови, що реалізується внаслідок використання специфічних мовних засобів, функціонально-семантичних структур та ідіостилістичних прийомів. На думку В. Жайворонка, головним показником індивідуального стилю є уміле поєднання максимальних семантико-стилістичних можливостей мовних одиниць з використанням їх експресивної функції [2, с. 28].

Для адекватного відтворення ідіостилю автора перекладачеві слід ознайомитися з авторською естетикою, його способом мислення та особливостями світосприйняття, слідуючи авторському стилю у процесі перекладу, проте втриматися від прикрашання чи зміни твору на власний розсуд – надзвичайно складне завдання. Тому перекладачеві слід або адаптуватися до авторського світобачення, або перекладати твори письменників, близьких за творчою манерою чи естетичними поглядами. В іншому випадку у перекладача може несвідомо виникнути бажання висловити сказане автором іншими мовностилістичними засобами або навпаки – свідомо підкреслити риси авторського ідіостилю, значно підсилюючи їх [11, с. 64]. Не можна недооцінювати вплив образу перекладача, який «має наскрізний характер, починаючись на етапі суб'єктивно-особистісної інтерпретації, продовжуючись виробленням індивідуальних стратегій та закінчуючись прийняттям кожного окремого рішення» [6, с. 356].

Досягнення семантично-стильової тотожності тексту оригіналу та тексту перекладу вимагає максимального збереження у перекладі сюжетно-композиційних, лексичних та граматичних параметрів тексту оригіналу, його індивідуальної стилістичної неповторності, проте надмірне бажання перекладача підкреслити своє «Я» може призвести до переважання у тексті перекладу індивідуального художнього стилю перекладача над стилем автора тексту оригіналу. За умов вибору одного з можливих варіантів відтворення певної вихідної одиниці, перекладач, володіючи своєю усталеною манерою письма, зазвичай відмінною від авторської, часто спирається на власне світобачення, що може потенційно призвести до затьмарення особистості автора. В результаті, перекладач, даючи волю надлишковому суб'єктивізму, не стільки перекладає, скільки створює новий смисл написаного. Вплив його індивідуальності стає настільки значним, що руйнується не лише стиль викладу тексту, а й задум автора. Однак майстерність перекладача полягає саме у тому, щоб «зберегти мовностилістичний устрій оригіналу, не скомпрометувавши при цьому здатність реципієнта до його адекватної інтерпретації» [6, с. 358]. Таким чином, перекладач повинен створити адекватні образи, які б викликали у читача перекладу ті ж емоції та асоціації, що й у читача оригіналу.

Відомий український перекладознавець В. Коптілов зазначає, що перекладач, який сприймає свою діяльність як власну творчість, нівелює індивідуальність автора та його стиль, створюючи текст перекладу, надто далекий від першотвору. Дослідник підсумовує, що «творчість перекладача суворо обмежена не тим законом, який він сам для себе встановив, а тим законом, який встановив для нього автор оригіналу» [3, с. 84-85], тож перекладачеві не слід прикрашати свій переклад задля того, щоб зробити його кращим за оригінал.

Зважаючи на суб'єктивний характер творчої діяльності перекладача, можна стверджувати, що вибір цих засобів здійснюється під впливом його власного світогляду. Тобто мова йде про існування «ідіостилю перекладача», що відрізняється від ідіостилю автора оригінального тексту, однак допомагає дослідити спосіб мислення самого перекладача. Ідіостиль перекладача притаманний текстам перекладів, що виконані однією особою і становлять унікальний спосіб мовного висловлювання перекладача.

На думку Г. Мірама, суб'єктивний компонент перекладацької діяльності залежить від способу перекладу та жанру оригінального тексту. Так, при перекладі художньої літератури важливо не стільки передати зміст, скільки достеменно відтворити образи та викликати у читача певні емоції та асоціації, послуговуючись різними мовностилістичними засобами, наявними в арсеналі різних мов [5, с. 5].

Чи не найважливішим засобом створення виразності, експресивності та оцінності у художньому тексті є категорія димінутивності. Димінутиви тлумачать як слова, що виражають значення зменшення та переважно мають відтінки по-

зитивної оцінки, пестливості (рідше – негативної оцінки й зневажливості) [9, с. 117]. Спершу димінутиви мали значення об'єктивної зменшеності предметів, істот та явищ, а згодом набули ще й значення суб'єктивної оцінки. У художніх творах категорія димінутивності служить для створення ліричної атмосфери оповіді, вираження ніжності та симпатії, пестливості та замилювання, або ж навпаки – для вираження негативної суб'єктивної оцінки, презирства, зневаги, іронії чи сарказму, що значно збагачує та емоційно насичує мову художнього твору.

Складність відтворення категорії димінутивності в англо-українському перекладі обумовлена відмінністю типологічної класифікації цих мов. Українська мова належить до синтетичних мов, що передають лексико-граматичні значення за допомогою флексій, формотворчих афіксів, чергування звуків і суплетивізму [4]. Це зумовлює пріоритетність способу суфіксації для вираження категорії димінутивності, що може відтворюватися у різноманітних частинах мови. Відмінною рисою багатьох українських димінутивних суфіксів є потенційна спроможність кожного з них утілювати практично всі смислові відтінки позитивної та негативної оцінки [8, с. 94].

Англійська мова, натомість, є аналітичною, що обумовлює наявність обмеженого арсеналу засобів для вираження зменшеності, пестливості чи зневажливості. Аналізуючи способи та засоби відтворення категорії димінутивності в англійській мові, Н. Руда поділяє їх на синтетичні, куди відносить суфіксацію, префіксацію, редуплікацію, словоскладання та суплетивне творення, та аналітичні, представлені у вигляді прикметниково-іменникових словосполучень. За своєю здатністю до оцінко-емоційного маркування, дослідниця відносить вираження оцінко-емоційного ставлення до визначальних ознак англійських димінутивних суфіксів, а вираження об'єктивної малості – до прикметниково-іменникових сполук [7, с. 262].

Окрім відмінності типологічної класифікації мов, категорія димінутивності є також одним із засобів вираження національного характеру та ментальності. Різноманіття димінутивних суфіксів та висока частотність їх вживання в українській мові зумовлені не лише лінгвістичними особливостями мови, а й специфікою національного складу її носіїв, яким притаманні експресивність, ніжність та ліризм. Натомість англійці, відверті прихильники консерватизму, відомі своєю практичністю та певною мірою відчуженістю, що проявляється у всьому, у тому числі й спілкуванні. Однак за зовнішньою стриманістю та замкнутістю можуть ховатися неабияка ексцентричність, привітність та емоційність.

Казки відомого валлійського письменника Роальда Дала, майстерно перекладені українським перекладачем В. Морозовим, насичені експресивними засобами, серед яких не остання роль для досягнення необхідного емоційного ефекту відводиться категорії димінутивності. Проте чим є лексика зменшено-пестливого значення: адекватним відтворенням індивідуального стилю автора чи проявом суб'єктивного перекладацького «Я», ми спробуємо визначити на основі аналізу однієї з чотирьох казок Р. Дала, перекладених українською мовою.

Р. Дал відомий далеко за межами власної батьківщини своїм бунтарським стилем, який повсякчас викликає досить неоднозначну, проте завжди бурхливу, реакцію читачів, що варіюється від сліпого обожнювання до відверто невдоволеної критики його творів. Тематика казок Р. Дала має спільну рису: у центрі життєвих перипетій опиняється дитина, яка протистоїть обмеженому світу дорослих або жорстоким умовам свого життя і врешті перемагає, долаючи усі труднощі та досягаючи здійснення своїх мрій.

Так, у казці «Джеймс і гігантський персик» осиротілий хлопчик, позбавлений будь-яких дитячих утіх і навіть спілкування з однолітками, змушений гарувати на своїх злісних і ненависних тіток, які тільки те й роблять, що безпричинно лупцюють бідного хлопчика, примушують його робити найважчу та найбруднішу роботу, погрожуючи повсякчас замкнути його на тиждень у підвалі зі щурами. Мрія Джеймса про краще життя здається цілком недосяжною, проте диво не примушує на себе довго чекати: на порятунок хлопцю приходить дивний чоловічок, який дарує йому чарівні кристалики. І хоча все йде не зовсім за планом, хлопчику вдається вирватися на волю назустріч своїй мрії у компанії нових друзів: Стоніжки, Зозульки, Черв'яка, Павучихи, Старого-Зеленого-Коника та Світлячки-Хробачки.

Створення казкової атмосфери та емоційності оповіді досягається завдяки різноманітним експресивним засобам, важливе місце серед яких посідають димінутиви. Втім, з усіх можливих засобів репрезентації категорії димінутивності в англійській мові, про які ми згадували вище, Р. Дал використовує лише прикметниково-іменникові словосполучення, де маркерами зменшеності та/або пестливості виступають прикметники на кшталт *tiny*, *little* чи *small*. У перекладі такі словосполучення відтворюються:

- аналогічними прикметниково-іменниковими словосполученнями: *маленький хлопчик (small boy)*, *маленькі оченята (small eyes)*, *маленький мішечок (small bag)*, *малесенькі камінці або кристалики (little stones or crystals)*, *малесенькі зернятка (little things)*, *маленькі дверцята (small door)*, *малесенька частинка (a little bit)*, *маленький песик (a small dog)*;
- димінутизованими іменниками: *хлопчик (small boy)*, *мішечок (little bag)*, *личко (little face)*, *малявчик / хлопчина (little boy)*, *музичка (a little music)*, *жучки (little beetles)*;
- нагромадженням димінутивів: *кожнісінький легенький тріск якоїсь гілочки (slightest little snap of a twig)*, *малесенька дівчинка у червоній суконьці (a little girl in a red dress)*, *кусьнути манюнії сьматоцьок (have a tiny taste)*;
- недимінутизованими прикметниково-іменниковими словосполученнями: *коротка прогулянка (small walk)*, *малі діти (small children)*;
- недимінутизованими іменниками: *помах (a little wave)*.

Однак значно частіше в українському перекладі знаходимо димінутивну лексику там, де вона взагалі відсутня у першотворі, причому перекладач переважно не обмежується лише одним словом зменшено-пестливого значення, буквально наизвучає одну форму на іншу: *будиночок (house)*, *зубна щіточка (toothbrush)*, *книжечки з малюнками (picture books)*, *дзеркальце (mirror)*, *будь ласочка... хоч разочок (please – just for once)*, *легенько (gently)*, *дзьобик зеленої папушки (the beak of a green parrot)*, *швиденько (quickly)*, *Боженьку ж ти мій (Good heavens)*, *маїно ти ж моя рідненька (Great Heavens alive)*, *мільйонами росинок-діамантиків (million dewdrops)*, *маленькі дверцята, вирізьблені в цій кісточці (a small door cut into the face of the peach stone)*, *рівеньким рядочком (in a row)*, *кожнісінькою вуличкою (every street in the village)*, *коротенькі вусики (short feelers)*, *самісінький вершечок (to the top)* тощо.

Серед димінутивних лексичних одиниць знаходимо також окупаціоналізм *хмарулята (Snowman's children)*. Цілком нове слово для пересічного читача тим не менше легко зрозуміти саме завдяки суфіксу зменшено-пестливого значення, доданого до вже відомої з контексту лексичної одиниці *хмарулі* (високі білі створіння, зроблені з дивної суміші бавовни, цукрової вати і тонкого білого волосся), тому перекладач не вдається до пояснень, оскільки семантичне навантаження слова виявляється зрозумілим навіть для наймолодшої читачької аудиторії.

Категорія димінутивності, особливо властива українським казкам саме через специфіку читачької аудиторії, відображає усю повноту емоційної насиченості казки, значно полегшує сприйняття інформації для юного читача. Тому навіть за

відсутності найменшого натяку автора на димінутивність, перекладацьке прочитання уривку звучить досить гармонійно на природно:

Затишний будиночок біля моря одразу продали, а хлопчика з маленькою валізою в руках, у якій нічого, крім піжами й зубної щітки, не було, відправили до його тітоньок (1).

The lovely house by the seaside had to be sold immediately, and the little boy, carrying nothing but a small suitcase containing a pair of pajamas and a toothbrush, was sent away to live with his two aunts (2).

Без перекладацького втручання та додавання категорії димінутивності розповідь здавалася б сухою та позбавленою емоційності, надзвичайно важливої для дитячого сприйняття. Однак інколи така перенасиченість димінутивами дещо спотворює стиль самого автора, який, хоча й змальовує життя та пригоди дитини, проте ставить перед героєм далеко не дитячі випробування. Саме це вирізняє Р. Дала з-поміж безлічі інших казкарів: він звик ставитися до дітей як до рівних собі, нічим не гірших, а досить часто значно кращих за деяких обмежених та жорстоких дорослих. Йому не властиве надмірне сюсюкання з дітьми, тому використання димінутивної лексики в українському перекладі, на нашу думку, не завжди є виправданим:

Та ще плюс кімті молодій мавпи, свинячий тельбух, дзьобик зеленої папушки, сік дикобраза і три ложечки цукру (1).

Add the fingers of a young monkey, the gizzard of a pig, the beak of a green parrot, the juice of a porcupine, and three spoonfuls of sugar (2).

Чудові-пречудові чашки зуміли проскокити крізь неї й щасливо вигулькнули у чисте небо (1).

The wonderful seagulls had flown right through it and had come out safely on the other side (2).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Встановити чіткі межі адекватності того чи іншого перекладу є досить нелегким завданням, оскільки художній переклад є певною мірою творчістю перекладача. Якщо відтворення змісту оригінального твору у перекладі можна оцінити за допомогою певних формальних ознак, то емоційний вплив перекладу на читача неможливо виміряти кількісно. Цей вплив залежить від різного роду виражальних засобів, які автор свідомо використовує для посилення яскравості та образності тексту. Саме характер стилістичних прийомів та своєрідність їх образності визначають силу емоційного впливу на читача.

Дослідивши категорію димінутивності на матеріалі казки Р. Дала «Джеймс і гігантський персик», ми доходимо висновку, що український переклад не позбавлений творчого суб'єктивізму перекладача, що пояснюється контрверсійністю лінгвістичних особливостей англійської та української мов та національних характеристик їх носіїв. Проте індивідуальний стиль перекладача не затьмарює стиль автора тексту оригіналу та, відповідно, не руйнує задум письменника. Перспективним видається дослідження інших експресивних засобів, що формують індивідуальний стиль Р. Дала, та адекватність їх відтворення у перекладі.

Література:

1. Виноградов В. В. О теории художественной речи / В. В. Виноградов. – М. : Высшая школа, 1971. – 240 с.
2. Жайворонок В. В. Національна мова та ідіолект / В. В. Жайворонок // Мовознавство. – 1998. – № 6. – С. 27–34.
3. Коптілов В. В. Першотвір і переклад: Роздуми і спостереження / В. В. Коптілов. – К. : Дніпро, 1972. – 215 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства [Електронний ресурс] / М. П. Кочерган. – Режим доступу до джерела : <http://westudents.com.ua/glavy/9857-flektivn-movi.html>
5. Мірам Г. Э. Профессия: переводчик / Г. Э. Мірам. – К. : Ника-Центр, 2004. – 158 с.
6. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 376 с.
7. Руда Н. В. Категорія демінутивності в англійській мові (формально-семантичний аспект) / Н. В. Руда // Мовні і концептуальні картини світу. – 2014. – Вип. 47(2). – С. 257–264.
8. Руда Н. В. Репрезентація категорії демінутивності в українській мові / Н. В. Руда // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. – 2013. – Вип. 21. – С. 92–98.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
10. Фатеева Н. А. Идиостиль (индивидуальный стиль) [Електронний ресурс] / Н. А. Фатеева // Онлайн Энциклопедия Кругосвет. – Режим доступу до джерела : http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/IDIOSTIL_INDIVIDUALNI_STIL.html?page=0,0
11. Шапошник О.М. Жанрово-стилістична та ідіостилістична специфіка перекладу фентезі (на матеріалі англійських текстів сучасної дитячої літератури та їх українських перекладів) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / Оксана Миколаївна Шапошник. – Херсон, 2014. – 215 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

12. Дал Р. Джеймс і гігантський персик [Електронний ресурс] / Роальд Дал. – Режим доступу до джерела : http://shron.chtyvo.org.ua/Dal_Ruald/Dzheims_i_hihantskyi_persyk.pdf
13. Dahl R. James and the Giant Peach [Електронний ресурс] / Roald Dahl. – Режим доступу до джерела : <http://english4success.ru/upload/books/449.pdf>

УДК 81'233:316.4.063

З. О. Митяй, О. В. Коваль,

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність дослідження обумовлена значущістю мови та соціуму як соціокультурних чинників при формуванні мовної особистості. Через мову здійснюється передавання соціального досвіду (культурних норм і традицій, природно-наукового та технологічного знання). Мова виступає універсальним засобом спілкування народу. Вона зберігає єдність народу в історичній зміні поколінь і суспільних формацій, незважаючи на соціальні бар'єри, об'єднуючи його в часі, в географічному і соціальному просторі.

Мова як засіб спілкування є одним з найвищих надбань духовного розвитку суспільства. Вона розвивається в тісному взаємозв'язку з суспільним поступом і фіксує досягнення соціально-економічного, державно-політичного, науково-технічного та культурного розвитку людства. Вона є умовою розвитку будь-якої національної культури та суспільства в цілому. Однією з основних проблем на сьогодні в українському суспільстві є проблема соціальної ди-